

EXTRAS-RAPORT

privind participarea AEP la masa rotundă virtuală cu tema *Riscuri de sistem: cum să ne protejăm democrațiile de manipulare*, organizată de ICPS, în data de 2 iunie 2021

Ca urmare a invitației adresate Autorității Electorale Permanente (AEP) de către Centrul Internațional pentru Studii Parlamentare (ICPS) de a participa, în data de 2 iunie 2021, la o masă rotundă virtuală cu tema: *Riscuri de sistem: Cum să ne protejăm democrațiile de manipulare* (orig.: *Systemic Risks: How to Protect our Democracies from Manipulation*), instituția a răspuns afirmativ inițiativei organizatorilor prin desemnarea a doi reprezentanți din cadrul AEP care să participe la eveniment.

Centrul Internațional pentru Studii Parlamentare este o organizație internațională care promovează elaborarea eficientă a politicilor și buna guvernare prin interacțiuni interinstituționale și are ca obiectiv organizarea de evenimente în vederea schimbului de expertiză în materie electorală.

Reprezentarea AEP la acest eveniment a fost asigurată de către domnul Sorin-Gabriel Lazăr, șeful Departamentului cooperare internațională și de către doamna Anamaria Revnic-Călugărița, directorul Direcției comunicare din cadrul Departamentului cooperare internațională.

Locul desfășurării: videoconferință prin intermediul aplicației *Zoom*.

Participanți: aproximativ 40 de experți din domeniul electoral.

Obiectivul evenimentului

Masa rotundă organizată de ICPS a analizat măsurile și schimbările care au fost introduse în democrațiile de pe glob în contextul pandemiei de Covid-19 și a examinat dacă acestea au crescut nivelul riscurilor de sistem. Totodată, au fost supuse analizei modurile în care organismele de

management electoral se pot asigura că modificările rapide aduse procesului electoral sunt tratate cu atenție și sunt controlate la fel ca schimbările efectuate într-un context tradițional.

Prezentarea vorbitorilor și a subiectelor dezbătute

Evenimentul a fost moderat de către domnul Jack Vanderpump, din cadrul ICPS, care a deschis evenimentul cu o scurtă introducere privind obiectivele și structura evenimentului.

Principalele teme de discuție au vizat înțelegerea conceptului de *risc de sistem* al alegerilor, nu doar din perspectiva perioadei marcate de COVID-19, ci ca o problemă care privește viitorul tuturor alegerilor din lume. Legitimitatea alegerilor depinde în mare parte de integritatea reală și percepută a procesului electoral. În acest sens, dacă alegătorii și candidații consideră că alegerile au fost frauduloase sau că nu au fost administrate corect, probabilitatea ca rezultatul să fie contestat devine foarte ridicată. Prin identificarea și reducerea acestor riscuri de sistem, alegerile devin mai sigure și mai ușor de gestionat.

Agenda a fost deschisă de către doamna Ingrid Bicu, expert național detașat al AEP în cadrul International IDEA, care a prezentat date cu privire la statele în care au fost amânate alegerile din cauza pandemiei de Covid-19, prin comparație cu cele care au decis organizarea alegerilor.

În contextul global dominat de restricții sanitare multe dintre activitățile specifice proceselor electorale s-au desfășurat în mediul online, prin urmare a fost necesară adaptarea acestora la cerințele impuse de noul mediu. De pildă, campaniile electorale s-au desfășurat predominant prin intermediul rețelelor sociale. Această nouă abordare a campaniilor a generat necesitatea elaborării de către International IDEA a Codului de bune practici privind derularea campaniilor electorale în mediul online.

Luând în considerare faptul că actuala pandemie a generat expansiunea mediului online, în perioada 2020-2021 au apărut câteva schimbări semnificative, precum: glisarea de la teama generată de interferențele străine către răspândirea dezinformărilor de către actori domestici, intensificarea eforturilor de manipulare a percepției publice, accentuarea deficitului de încredere în autoritățile

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

publice, intensificarea fenomenului dezinformării, propagarea discriminării și a agresiunilor digitale.

Prin urmare, doamna Ingrid Bicu a subliniat importanța adaptării organismelor de management electoral la noile realități prin identificarea unor strategii pentru contracararea efectelor cu potențial nociv și a punctat beneficiile utilizării instrumentelor oferite de mediul online în organizarea alegerilor.

Evenimentul a continuat cu prezentarea domnului Ratnajeevan Hoole, fost membru al Comisiei Electorale din Sri Lanka, care a expus realitățile sistemului democratic din țara sa. În urma repetatelor modificări legislative, Președintele țării numește membrii Comisiei Electorale, fapt care poate compromite independența administrației electorale. În plus, societatea este profund divizată, iar polarizarea acesteia constituie un teren fertil pentru apariția și perpetuarea neregulilor și abuzurilor care erodează eșafodajul democrației.

Următorul vorbitor, domnul Shabir Ahmed, director de țară pentru Pakistan, în cadrul Fundației Internaționale pentru Sisteme Electorale (IFES), a abordat tema influenței și manipulării democrației prin intermediul sistemelor electorale, enumerând principalele sfere în jurul cărora se concentrează acest subiect, precum: reprezentativitate, partide politice, drepturi civice, legislație electorală, mecanisme de răspundere și transparență.

Totodată, reprezentantul IFES a enumerat componentele critice ale unui ciclu electoral și a punctat principalele riscuri aferente fiecărei componente, precum și posibile soluții pentru diminuarea acestor riscuri. Mai mult decât atât, riscurile evidențiate au tendința de a fi accentuate de apariția unor situații de urgență, cum a fost, de pildă, cazul apariției pandemiei de Covid-19, situație care a presupus eforturi sporite în vederea menținerii integrității sistemelor democratice.

În acest sens, domnul Shabir Ahmed, a evidențiat modalitățile prin care organismele de management electoral pot asigura protecția democrației, și anume: obținerea consensului politic în vederea realizării reformelor necesare îmbunătățirii proceselor electorale, reglementarea clară și fermă a finanțării partidelor politice, dezvoltarea mecanismelor rapide de răspuns ale administrației electorale, formarea continuă a personalului din domeniul electoral, combaterea dezinformării prin furnizarea, cu promptitudine, a informațiilor corecte, asigurarea independenței organismelor de

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

management electoral și îmbunătățirea percepției alegătorilor asupra corectitudinii și transparenței alegerilor.

Agenda a fost închisă cu prezentarea doamnei Thessalia Merivaki, profesor asistent la Universitatea de Stat din Mississippi, a cărei temă a vizat extinderea accesului și dezvoltarea încrederii în procesele electorale prin educarea alegătorilor din Statele Unite ale Americii. În debutul prezentării, vorbitoarea din SUA a argumentat că educarea alegătorilor încurajează participarea la vot a tuturor categoriilor de alegători, restaurează încrederea și minimalizează riscurile escaladării conflictelor și violențelor. Pentru a oferi elemente de context, doamna Thessalia Merivaki a expus, succint, structura sistemului electoral din SUA, care are la bază parteneriatul dintre Guvernul Federal și guvernele statelor constituente.

Complexitatea sistemului electoral din SUA reprezintă o barieră informațională care trebuie gestionată cu atenție deoarece poate descuraja prezența la vot și încrederea în felul în care alegerile au fost administrate. Astfel, înainte de a participa efectiv la vot alegătorii sunt nevoiți să identifice răspunsuri la o serie de întrebări legate de înregistrare, modalități de exprimare a votului, secția de votare la care sunt arondați, procedura de urmat în cazul în care nu figurează în listele electorale, ș.a..

În special în contextul alegerilor prezidențiale din anul 2020, în vederea verificării integrității sistemului electoral, s-au evidențiat câteva întrebări recurente din partea alegătorilor care vizau, printre altele, operațiunile din secțiile de votare, securitatea tehnologiei utilizate, înregistrarea alegătorilor și procedura de votare prin corespondență. Astfel, s-a reliefat necesitatea intensificării eforturilor de educare a cetățenilor cu drept de vot în vederea minimalizării lacunelor informaționale, a creșterii transparenței procesului electoral, a denunțării și clarificării informațiilor false, a diminuării efectelor răspândirii dezinformărilor și a stimulării prezenței la vot.

Dintre tehnicile utilizate în vederea educării alegătorilor cele mai eficiente s-au dovedit a fi organizarea evenimentelor publice, a vizitelor de studiu în școli, colegii și comunități minoritare, în special în perioada pre-pandemică, informarea prin intermediul instrumentelor media tradiționale, precum TV, radio și ziare, dar și comunicarea cu alegătorii prin intermediul celor mai populare rețele sociale din SUA: Facebook, Twitter, Instagram și Tik Tok.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Concluzii

Discuțiile din cadrul sesiunii de întrebări și răspunsuri s-au concentrat pe măsurile care pot fi implementate în vederea îmbunătățirii participării alegătorilor la procesele electorale prin intermediul instrumentelor online. Totodată, acestea au vizat modalitățile prin care poate fi reglementată utilizarea rețelelor sociale în procesele electorale.